GOD VERGEET ZIJN VOLK NIET

Lezen:
Ezra 2:1-70

Inleiding

Op het eerste gezicht lijkt Ezra 2 vooral een lange lijst met namen, aantallen en functies. Het hoofdstuk vraagt daardoor misschien minder aandacht dan de geschiedenissen eromheen. Toch is deze opsomming van grote betekenis. Hier wordt zichtbaar wie er terugkeren uit Babel, waar zij vandaan komen en welke plaats zij innemen in de herstelde gemeenschap van Israël.

Een lijst kan droog en onpersoonlijk lijken. Voor God is ieder genoemd geslacht echter bekend. De terugkeer uit de ballingschap bestaat niet uit een naamloze massa. Het gaat om mensen met een afkomst, een plaats en een roeping. Zij keren terug naar Jeruzalem en Juda, naar het land dat de Heere aan Zijn volk gegeven heeft. Daarmee wordt duidelijk: Gods werk van herstel begint klein en kwetsbaar, maar het rust op Zijn trouw.

Ook voor de gemeente van vandaag heeft dit hoofdstuk betekenis. Het laat zien dat de Heere Zijn volk bijeenbrengt, dat Hij onderscheid maakt tussen ambten en taken, en dat Zijn dienst vraagt om toewijding naar vermogen. Tegelijk leert de lijst ons bescheidenheid. Niet iedereen weet zijn afkomst of plaats met zekerheid te bewijzen. Toch blijft de Heere werkzaam.

Bijbelstudie

1. Een volk dat terugkeert

Het hoofdstuk begint met een duidelijke omschrijving van de teruggekeerde mensen. Zij zijn “de kinderen van dat landschap” en komen uit de gevangenis van de wegvoering. Zij zijn door Nebukadnezar naar Babel gebracht, maar keren nu terug naar Jeruzalem en Juda. De nadruk ligt op de weg die zij hebben afgelegd: van land naar ballingschap, en van ballingschap terug naar het land.

De terugkeer is daarom meer dan een verhuizing. Het is een teken van herstel. De Heere laat Zijn volk niet los, ook niet wanneer het vanwege ongehoorzaamheid onder het oordeel heeft moeten buigen. De namen en aantallen in Ezra 2 getuigen ervan dat de ballingschap niet het laatste woord heeft. De Heere verzamelt een overblijfsel.

Opvallend is dat ieder terugkeert “een iegelijk naar zijn stad”. De teruggekeerde Israëlieten

worden niet willekeurig ergens neergezet. Er is een verbinding met hun vroegere woonplaatsen. Jeruzalem is het middelpunt, maar daarnaast worden Bethlehem, Anathoth, Bethel, Jericho en vele andere plaatsen genoemd. Het herstel krijgt vorm in concrete steden en gezinnen. Gods werk is niet vaag of onpersoonlijk.

2. Namen en aantallen

De eerste groep wordt genoemd in verband met hun families. De namen van Paros, Sefatja, Arach, Pahath-Moab en vele andere geslachten worden zorgvuldig vastgelegd. Sommige groepen zijn groot, andere klein. De kinderen van Senä zijn met 3630 talrijk, terwijl andere geslachten slechts enkele tientallen personen tellen.

Voor de Heere is een kleine groep niet onbelangrijk. De waarde van een geslacht wordt niet bepaald door het aantal. De lijst maakt zichtbaar dat de terugkeer gedragen wordt door velen samen, maar ook dat iedere familie meetelt. Niemand kan zeggen: alleen de grote en sterke groepen zijn nodig. Evenmin kan een kleine groep denken dat zij er niet toe doet.

Ook in de christelijke gemeente zijn verschillen in mogelijkheden, gaven en verantwoordelijkheid. Ezra 2 leert ons om niet alleen naar zichtbare omvang te kijken. De Heere kent de Zijnen persoonlijk. Hij ziet niet slechts de indrukwekkende namen, maar ook degenen die nauwelijks opvallen.

3. Verschillende taken in de dienst van God

Vanaf vers 36 worden de priesters genoemd. Daarna volgen de Levieten, de zangers, de poortiers en de Nethinim. De Nethinim waren mensen die in dienst stonden van het heiligdom. Ook worden de kinderen van de knechten van Salomo genoemd. Deze groepen hadden niet dezelfde taak, maar zij maakten allen deel uit van de gemeenschap die naar Jeruzalem terugkeerde.

De priesters hadden een bijzondere plaats in de eredienst. De Levieten hielpen bij de dienst. De zangers dienden met hun muziek en de poortiers hadden een taak bij de toegangen. Geen van deze functies is overbodig. De herbouw van het huis van de Heere vraagt niet alleen om leiders of om mensen die op de voorgrond staan. Er zijn ook stille, praktische en ondersteunende taken nodig.

Daarin ligt een belangrijke les voor mannen in de gemeente. Het werk van de Heere is niet beperkt tot wat vanaf de kansel zichtbaar is. Ook onderwijs, bestuur, bezoekwerk, diaconale betrokkenheid, onderhoud en trouw gebed kunnen dienst aan God zijn. De vraag is niet allereerst of uw taak groot lijkt, maar of u haar getrouw vervult.

4. Niet iedereen kan zijn afkomst bewijzen

In de verzen 59 tot en met 63 worden mensen genoemd die eveneens uit de ballingschap

optrokken, maar hun vaderlijk huis en hun afkomst niet konden bewijzen. Onder hen waren zelfs personen die beweerden tot de priesterlijke families te behoren. Omdat hun naam niet in het geslachtsregister werd gevonden, werden zij als onrein van het priesterschap geweerd.

Dat klinkt hard, maar het laat zien hoe ernstig men de heiligheid van de dienst en de betrouwbaarheid van de afkomst nam. Wie priester wilde zijn, moest dat kunnen aantonen. Men mocht niet lichtvaardig een heilige taak op zich nemen. Hattirsatha bepaalde daarom dat zij niet van de heiligste dingen mochten eten totdat er een priester met urim en thummim zou zijn.

Tegelijk is deze situatie pijnlijk. Mensen die wel met de anderen waren meegetrokken, konden niet zomaar aanspraak maken op een bepaalde plaats. De gemeente van God vraagt niet om zelfgekozen aanzien, maar om een gegronde roeping en een zuivere wandel. Dat geldt ook vandaag. Niet iedere wens om leiding te geven is automatisch een roeping. Nederigheid en toetsing zijn noodzakelijk.

5. Een grote, maar kwetsbare gemeente

De hele gemeente telde 42.360 mensen, naast knechten, maagden en zangers. Daarnaast waren er paarden, muildieren, kamelen en ezels. Deze gegevens onderstrepen dat de terugkeer een grote onderneming was. Er waren gezinnen, bezittingen en dieren mee te voeren. Het volk moest opnieuw wonen, werken en leven in een land dat lange tijd verwoest en verlaten was geweest.

Toch blijft de gemeenschap kwetsbaar. Zij keren niet terug als een machtig leger. Het zijn mensen die een lange periode van onderdrukking achter zich hebben. Hun toekomst is niet gemakkelijk verzekerd. Juist daarin wordt zichtbaar dat het herstel niet op menselijke kracht rust. De Heere brengt Zijn volk terug en geeft hun de mogelijkheid opnieuw te beginnen.

Ook de gemeente van Christus kan in de ogen van mensen klein of zwak lijken. Ezra 2 leert niet dat Gods volk alleen sterk is wanneer het groot en invloedrijk is. De betekenis van de gemeente ligt in haar verbondenheid aan de Heere en aan Zijn dienst.

6. Vrijwillige gaven

Wanneer de hoofden van de vaderlijke huizen bij het huis van de Heere komen, geven zij vrijwillig voor de bouw. Zij geven naar hun vermogen goud, zilver en priesterrokken. Het hoofdstuk vermeldt niet alleen dát zij geven, maar ook dat zij geven naar hun vermogen.

Dat is een evenwichtige aanwijzing. Er wordt geen gelijk bedrag van iedereen gevraagd. De een kan meer geven dan de ander. Wel wordt verwacht dat men zich werkelijk inzet voor het werk van God. De gaven zijn vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Zij komen voort uit betrokkenheid bij het herstel van het huis des Heeren.

Voor ons betekent dit dat bezit en mogelijkheden niet uitsluitend voor onszelf zijn. Wie ziet dat

de Heere Zijn gemeente bouwt, zal willen bijdragen: met geld, tijd, kennis, arbeid en gebed. “Naar zijn vermogen” betekent zowel eerlijkheid als verantwoordelijkheid. We hoeven niet te geven wat we niet hebben, maar we mogen ook niet nalaten te geven wat de Heere ons toevertrouwt.

7. Wonen op de plaats die God geeft

Het hoofdstuk eindigt ermee dat de priesters, Levieten, zangers, poortiers, Nethinim en het overige volk in hun steden wonen. Daarmee is de terugkeer nog niet het einde van het werk. Er moet nu geleefd worden in de ontvangen plaats. De gemeenschap krijgt opnieuw structuur en ieder vindt een woonplaats.

De terugkeer naar Juda moet zichtbaar worden in een dagelijks leven. Het gaat niet alleen om een eenmalige ervaring of een indrukwekkend moment. Het volk moet wonen, werken, dienen en samenleven onder de zegen en het gezag van God.

Ook wij mogen het geloof niet beperken tot bijzondere bijeenkomsten. De dienst van God krijgt gestalte in huis, beroep, gezin, gemeente en samenleving. De vraag is niet alleen of u betrokken bent bij de gemeente, maar ook hoe u leeft op de plaats waar God u gesteld heeft.

Ezra 2 is zo een hoofdstuk van namen, ordening en trouw. De Heere brengt Zijn volk terug, bewaart de heiligheid van Zijn dienst, geeft ieder een plaats en beweegt harten tot vrijgevigheid. Hij vergeet Zijn volk niet. Daarom mag ook u uw plaats innemen: niet uit zelfverheffing, maar in afhankelijkheid en met bereidheid om te dienen.

Gespreksvragen

1. Wat maakt de terugkeer uit Babel volgens Ezra 2 tot meer dan een gewone verhuizing?
2. Waarom worden de families en hun aantallen zo nauwkeurig genoemd?
3. Welke betekenis heeft het dat grote en kleine geslachten allemaal worden vermeld?
4. Wat leren de verschillende groepen over de veelheid van taken in Gods dienst?
5. Waarom mochten sommige mensen niet als priester dienen?
6. Wat betekent het praktisch om “naar uw vermogen” bij te dragen?
7. Welke waarschuwing bevat dit hoofdstuk tegen eerzucht of zelfgekozen verantwoordelijkheid?
8. Hoe kunt u uw plaats in gezin, gemeente en samenleving zien als een roeping van God?